

Проблемът с наркотиците в Европа е в „състояние на постоянно движение“ според Центъра на ЕС по наркотиците

Публикуван на: 28-05-2013

Източник: [Портал Европа](#)

Проблемът с наркотиците в Европа се изменя постоянно, като възникват нови заплахи, които поставят на изпитание настоящите модели на политика и практика. Такова е положението съгласно Европейския доклад за наркотиците 2013 г.: Тенденции и развития, публикуван днес от Центъра на ЕС по наркотиците (EMCDDA) в Лисабон . В годишния си обзор Центърът описва положителните развития по отношение на по-разпространените наркотици, например по-малък брой на употребяващите хероин, спад на инжектирането и намалена употребата на канабис и кокаин в някои държави. Това обаче се омаловажава от опасенията, свързани със синтетичните стимуланти и новите психоактивни вещества, които се предлагат едновременно на незаконния пазар и на така наречения пазар на „легални стимуланти“.

В публикувания днес доклад е очертан пазар на наркотиците, който е „по-подвижен и динамичен“ и „структуриран в по-малка степен около вещества на растителна основа, които се пренасят на големи разстояния до пазарите в Европа“. &rm;&rm;&rm;&rm;Важни движещи фактори на промяната в това отношение са глобализацията и развитието на информационните технологии, като интернет създава нови връзки по отношение на употребата и предлагането на наркотици.

Еврокомисарят по вътрешните работи Сесилия Малстриъм заявява: „Аз съм едновременно доволна и притеснена от резултатите на Европейския доклад за наркотиците 2013 г. на EMCDDA. Доволна съм, че благодарение на строгите политики срещу наркотиците и рекордните нива на лечение, употребата на хероин, кокаин и канабис очевидно намалява в някои държави, а спадът при свързаните с употребата на наркотиците ХИВ инфекции продължава. От друга страна, съм загрижена, че една четвърт от възрастните в Европа – или 85 милиона души – са употребявали незаконен наркотик, както и че по стандартите от миналото, употребата на наркотици в Европа остава висока. Нововъзникналите предизвикателства увеличават притесненията ми – изправени сме пред още по-сложен пазар на стимуланти и непрекъснато предлагане на нови наркотици, чието разнообразие се увеличава. Фактът, че през последната година са открити над 70 нови наркотици, сам по себе си е доказателство за необходимостта политиките срещу наркотиците да се адаптират към променящите се пазари на наркотици“.

„Признаците, че настоящите политики се сблъскват с пречки в някои важни области, трябва да се разглеждат в контекста на проблема, свързан с наркотиците, който никога не е статичен“, смята директорът на EMCDDA, Волфганг Гьоц. „Ще се наложи да продължим да коригираме нашите текущи практики, ако искаме те да продължат да съответстват на нововъзникващите тенденции и модели на употреба на стари и нови наркотици. Новата стратегия на ЕС за наркотиците за 2013 – 2020 г. трябва да се заеме с проблема, свързан с

Проблемът с наркотиците в Европа е в „състояние на постоянно движение“ според Центъра на ЕС по наркотиците

наркотиците, който търпи непрекъснато развитие, както и с динамичния и бързоразвиващ се пазар на наркотици. Считаю, че този доклад предоставя ценен ресурс за справяне с предизвикателствата пред нас.“

Канабис: силен и разнообразен пазар, опасения във връзка с високорисковата употреба, растяща нужда от лечение

Приблизително 77 милиона възрастни европейци (15 – 64 години) са опитвали канабис през живота си, около 20 милиона – през последната година. Въпреки националните различия данните от скорошните проучвания насочват към обща тенденция за устойчивост или спад в употребата. Независимо от това в доклада се отбелязва, че употребата на канабис остава висока спрямо стандартите от миналото, както и че за това вещество съществува „голям и сравнително силен пазар“ с огромно разнообразие на предлаганите продукти от канабис. Най-новите данни показват как сушеният канабис („марихуана“), понякога със силно действие, става все по-разпространен в Европа, като почти всички държави в EMCDDA понастоящем съобщават за случаи на отглеждане в домашни условия на този продукт. През последните 10 години броят на задържания сушен канабис в Европа измества този на смолата и в момента представлява повече от половината от случаите на задържане на канабис). През 2011 г. сушеният канабис е формирал 41 % от всички задържани наркотици, а канабисовата смола – 36 %). Тенденциите при потреблението на канабис трябва да се разгледат заедно с различните модели на употреба, счита EMCDDA, като опасенията за общественото здраве са най-силни при приблизително 3 милиона европейци (15 – 64 години), които употребяват наркотика всеки ден или почти всеки ден (около 1 % от възрастните европейци). През последните години в Европа се наблюдава нарастване с около една трета на броя на пациентите, започващи за първи път лечение за проблеми, свързани с канабис, от приблизително 45 000, отчетени през 2006 г., до 60 000 през 2011 г., което превръща канабиса в най-често посочвания наркотик при новите пациенти. Нов анализ, представен днес), разглежда характеристиките на употребяващите канабис във висок риск и определя как изследванията на тази група могат да помогнат да се планират адекватни реакции за лицата в най-висок риск.

Хероин — доказателства за намаляваща употреба и разпространение

Днешният доклад описва как последните данни за търсене на лечение и за задържанята показват низходяща тенденция при употребата и наличието на хероин. В Европа броят на лицата, започващи за първи път специално лекарствено лечение за проблеми, свързани с употребата на хероин, спада от 59 000 през 2007 г. до 41 000 през 2011 г., като намалението е най-очевидно в западноевропейските държави. Осмислянето на тенденциите при употребата на хероин е приоритет поради влиянието, което този наркотик оказва върху общественото здраве. Днес е публикуван нов анализ на дългосрочните тенденции при употребата на хероин който потвърждава намалението на броя лица, които за първи път търсят лечение за употреба на хероин, през последното десетилетие.

Данните при получаващите лечение пациенти също продължават да показват спад в инжектирането на наркотика. EMCDDA отчита, че между 2006 и 2011 г. е имало „общо намаление на дела на инжекционно употребяващите сред употребяващите хероин, които започват лечение за първи път“. Наред с ролята на интервенциите (напр. заместващо лечение) този спад в

Проблемът с наркотиците в Европа е в „състояние на постоянно движение“ според Центъра на ЕС по наркотиците

инжектирането вероятно допринася за намалението на свързаните с наркотици ХИВ инфекции в Европа. Скорошна вълна на ХИВ в Гърция и Румъния обаче прекъсва тази положителна тенденция, подчертавайки необходимостта да се осигурят адекватни грижи, свързани с ограничаване на вредите и лечение.

Последните цифри за задържанята показват, че количеството хероин, заловено в ЕС и Норвегия през 2011 г. (6,1 тона), е най-ниското, отчетено през последното десетилетие, и е равно на около половината от количеството, задържано през 2001 г. (12 тона). (Съществено намаление на заловените количества е отчетено от Турция). Броят задържания, отчетен през този период, също е намалял от 63 000 през 2001 г. до приблизително 40 500 през 2011 г.

Кокаин — употребата и задържанята намаляват, маршрутите на трафик се разширяват През последното десетилетие кокаинът се наложи като най-често употребявания незаконен стимулиращ наркотик в Европа, въпреки че по-голямата част от употребяващите са концентрирани в малък брой западни държави от ЕС. Приблизително 14,5 милиона европейци (15 – 64 години) са опитвали кокаин през живота си, около 3,5 милиона – през последната година. Днешният доклад обаче показва, че като цяло при употребата и предлагането на кокаин е налице низходяща тенденция.

Въпреки че някои държави все още отчитат повишаване на приблизителната консумация на кокаин, последните анализи показват признаци на спад в употребата сред младите възрастни (15 – 34 години) в петте държави с най-високо разпространение (Дания, Ирландия, Испания, Италия и Обединеното кралство). По-малко лица, употребяващи наркотици, търсят лечение за проблеми, свързани с кокаин. Отчетеният брой пациенти, които започват за първи път лечение за употреба основно на кокаин, спада от 37 000 през 2009 г. до 31 000 през 2011 г. Въпреки това продължават да се отчитат остри и хронични проблеми, свързани с употребата на кокаин. В новия анализ на EMCDDA, публикуван днес , се акцентира върху налагащите спешна грижа последствия за здравето при употреба на кокаин и се разглежда потенциалът на болничните данни за спешна помощ при наблюдение на острите проблеми, свързани с наркотика. Най-малко 475 смъртни случая, свързани с кокаин, са отчетени през 2011 г., въпреки че е възможно стойностите да са занижени.

От гледна точка на предлагането, отчита се сериозен спад в качеството на задържания кокаин. През 2011 г. са заловени 62 тона от наркотика, което представлява спад с почти 50 % от 120-те тона кокаин, задържани през пиковата 2006 г. Броят на задържанята на кокаин също е спаднал от пиковите 100 000 случая през 2008 г. до 86 000 през 2011 г.). Спадът в задържаните обеми е особено явен на Иберийския полуостров, където общото количество кокаин, заловено в Испания и Португалия, пада от 84 тона през 2006 г. до 20 тона през 2011 г. Скорошните признаци на разширяване на маршрутите на трафик на кокаин в Европа обаче – включително големи отделни задържания на пристанищата в България, Гърция, Румъния и Балтийските държави – пораждат опасения за допълнително разпространение на употребата.

Синтетични стимуланти – нарастващо значение, нови предизвикателства

Според доклада: „Осмислянето на общите тенденции при употребата на синтетични стимулиращи наркотици се усложнява от факта, че често те се заменят един с друг, тъй като употребяващите правят избор съгласно наличността, цената и очакваното качество“. Амфетамините и екстази остават най-често употребяваните синтетични стимуланти в Европа, конкуриращи се до известна степен с кокаина.

Проблемът с наркотиците в Европа е в „състояние на постоянно движение“ според Центъра на ЕС по наркотиците

Счита се, че около 12,7 милиона европейци (15 – 64 години) са опитвали амфетамини през живота си (термин, който включва амфетамини и метамфетамини), около 2 милиона през последната година. Последните данни показват, че сред младите възрастни употребата на амфетамини остава устойчива или намалява (Фигура 2.5). От двата наркотика амфетамините са по-разпространени в Европа, но вече има признаци на покачващо се предлагане и употреба на метамфетамини.

Задържанията на метамфетамини, въпреки че все още са малко като брой и количество, са се повишили между 2002 и 2011 г., което предполага нарастващо разпространение на наркотика. (Задържанията на амфетамини през 2011 г. се връщат на нивата от 2002 г.). В момента употребата на метамфетамини, традиционно ниска в Европа и ограничена предимно до Чешката република и Словакия, изглежда се разраства, с индикации за проблемна употреба, отбелязани в Германия, Гърция, Кипър и Турция.

Приблизително 11,4 милиона възрастни европейци (15 – 64 години) са опитвали „екстази“ (MDMA) през живота си, около 2 милиона – през последната година. През последните години популярността на този наркотик намалява, вероятно в резултат на лошото „качество“ (чистота или съдържание на MDMA) на таблетките, продавани като „екстази“. Счита се, че в момента това се променя, като присъстват известни доказателства, че по-голямата наличност на MDMA насърчава подновяване на интереса към този наркотик.

Производството на синтетични наркотици е проучено днес в новия анализ на EMCDDA. В анализа се разглеждат основните райони на производство в Европа, прекурсорите и пре-прекурсорите, използвани за изготвяне на синтетични наркотици и настоящите тенденции в производството. POD показва, че „най-сериозното предизвикателство, пред което са изправени в момента силите на реда в държавите, които произвеждат амфетамини и метамфетамини“, е свързано с химичното вещество алфа-фенилацетоацетонитрил (APAAAN), прекурсор на ВМК (химичният прекурсор, използван за изготвяне на амфетамини и метамфетамини). От 2009 г. в Европа са задържани или спрени голям брой пратки APAAAN с общо количество, възлизащо на десетки тонове. Това химично вещество в момента фигурира в доброволния мониторингов списък на Европейската комисия като вещество, за което е известно, че се използва за производството на синтетични наркотици, но не е поставено под международен контрол.

Нови наркотици — бързо променящ се пазар, веществата стават все повече, опасения за „синтетичен канабис“

През 2012 г. чрез Системата за ранно предупреждение на ЕС (EWS) официално са обявени 73 нови психоактивни вещества. От тези вещества 30 са синтетични канабиноиди, които възпроизвеждат действието на канабиса. „Тези продукти, които могат да бъдат с изключително силно действие, понастоящем се съобщават практически във всички европейски държави“. Новият анализ на EMCDDA, който излиза днес (вж. „POD“), дава актуални сведения за текущите знания за тези вещества, които в момента представляват най-голямата група вещества, следени от EWS. POD разглежда новите тенденции в тази област, включително: появата на продукти от смола, съдържащи тези вещества, наличието на тези химични вещества в проби от сушен канабис; и откриването им в смеси, съдържащи други, нямащи връзка химични вещества (напр. триптамини, синтетични катиони).

Проблемът с наркотиците в Европа е в „състояние на постоянно движение“ според Центъра на ЕС по наркотиците

От другите съединения, открити през 2012 г., 19 вещества са от „по-слабо познати или по-непопулярни химични групи“. Отбелязани са и 14 нови заместени фенетиламини, най-високият отчетен брой от 2005 г. Пълният годишен обзор на работата на Системата за ранно предупреждение на ЕС за новите наркотици – публикуван днес от EMCDDA и Европол – показва, че в Европа не са отчетени признаци за намаляване на броя на новите наркотици. Въпреки това агенциите подчертават, че следенето на новите наркотици не се отнася само до „броене на числа“, но и до информиране за вредите, които могат да причинят, както и до предприемане на бързи действия за защита на общественото здраве, когато е необходимо.